

Filosofi C - 2022

1. Fagets rolle

Filosofi beskæftiger sig med tænkingens kulturarv. Fagets rolle er at bevidstgøre eleverne om de tænke måder, værdier, livs- og virkelighedsopfattelser, der findes, således at de selv aktivt og kvalificeret kan være med til at forme og vælge deres livsretning i samfundet. Filosofi behandler spørgsmål, som er grundlæggende for den menneskelige tilværelse og for alle fag og videnskaber. Det er filosofiens væsen på tværs af de faglige og videnskabelige grænser at stille spørgsmål og at reflektere kritisk over mulige svar og argumenter. Faget anlægger såvel et systematisk som et praktisk og aktualiserende perspektiv på sine problemstillinger.

2. Fagets formål

Viden og færdigheder

Eleverne skal have en sådan viden om filosofiske spørgsmål, at de kan genkende, behandle og diskutere filosofiske problemstillinger og teorier, der har været og er grundlæggende for den europæiske eller grønlandske kultur.

Lærings- og arbejdskompetencer

Eleverne skal kunne arbejde med faget på baggrund af deres kendskab til de bærende forestillinger og de centrale metoder i vores tilgange til verden. I tilknytning hertil skal eleverne have forståelse af, hvorledes filosofiske menneske- og virkelighedsopfattelser er involveret i humanistiske, samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige fag.

Personlige og sociale kompetencer

Eleverne skal selvstændigt og kritisk kunne argumentere som tænkende, oplyste og myndige mennesker. Eleverne skal kunne formulere deres egne holdninger, argumenter og vurderinger af de filosofiske emner, der præger kulturen.

Kulturelle og samfundsmæssige kompetencer

Eleverne skal kunne analysere, diskutere og forholde sig til forskellige former for viden og værdier i den grønlandske kultur og i det grønlandske samfund.

3. Læringsmål og indhold

3.1 Læringsmål

Eleverne skal kunne:

- a) genkende og redegøre for filosofiske problemstillinger i forskelligt materiale,
- b) demonstrere viden om filosofiske problemstillinger og teorier vedrørende fundamentale opfattelser af menneske, samfund og natur,
- c) demonstrere et elementært kendskab til filosofiske problemers, begrebers og teoriers systematiske sammenhæng,
- d) redegøre for vigtige, traditionelle løsningsforslag til givne filosofiske problemer,
- e) udvise evne til at håndtere begrebslige definitioner og distinktioner,
- f) udvise elementært kendskab til argumentationsteori,
- g) indgå i en fagligt funderet diskussion om en behandlet filosofisk problemstilling af klassisk eller hverdagsagtig karakter,
- h) genkende og redegøre for samt vurdere etiske problemstillinger og

- i) skelne mellem forskellige vidensformer, sådan som de gør sig gældende på tværs af og inden for de forskellige fag og videnskabsområder.

3.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- a) væsentlige problemstillinger inden for teoretisk og praktisk filosofi i et grønlandsk og vesteuropæisk perspektiv,
- b) elementær argumentationsteori og
- c) elementær etik.

3.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde læringsmålene alene ved hjælp af kernestoffet.

En filosofi- og idehistorisk oversigt over de væsentligste perioder: antikken, renæssancen, oplysningstiden og moderne tid kan inddrages. Derudover kan inddrages materiale fra ikke-vesteuropæisk filosofi og livssyn. Det supplerende stof i filosofi skal bl.a. i samspillet med andre fag perspektivere og uddybe kernestoffet og i det hele taget udvide elevens faglige horisont, så eleverne kan leve op til læringsmålene. Ligesom i kernestoffet skal der i det supplerende stof i videst muligt omfang perspektiveres til grønlandske og internationale forhold.

4. Undervisningens tilrettelæggelse

4.1 Didaktiske principper

- a) Undervisningen skal tage udgangspunkt i elevernes faglige niveau og viden.
- b) Undervisningen tilrettelægges, så den i videst muligt omfang har karakter af en læringsdialog mellem lærer og elever.
- c) Undervisningen tilrettelægges, så der veksles mellem forskellige undervisningsformer.
- d) Undervisningen tilrettelægges, så elevernes interesser og behov tilgodeses, så eleverne får mulighed for at opleve faget som spændende, relevant og vedkommende.
- e) Undervisningen tilrettelægges, så der både er faglig progression i de enkelte forløb og temaer såvel som progression i udvikling af fagsprog og terminologi, så eleven gradvis opøves i mere selvstændige arbejdsformer og kompleks tænkning.
- f) Undervisningen tilrettelægges, så der i videst muligt omfang perspektiveres til det omgivende samfund.

De filosofiske positioner suppleres med praksisnære eksempler og øvelser. Ved at anvende forskellige undervisningsformer tilrettelægges undervisningen på en sådan måde, at eleverne opnår de kompetencer, der er beskrevet under læringsmålene. Der skal anvendes forskellige undervisningsprincipper, og progressionen skal bl.a. sikres gennem valg af forskellige undervisningsformer, øvelser og materialer.

Arbejdet med tilegnelsen af de filosofiske problemstillinger, teorier og positioner baseres på læsningen af filosofiske primærttekster, sekundærlitteratur og anden faglitteratur. Under arbejdet med at konkretisere og anvende de filosofiske problemstillinger og teorier kan man inddrage alle typer af tekster, film, kunstværker, udsendelser, tegneserier, musik, cases mv. med filosofisk indhold.

4.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres med to til fire emneforløb. Under hvert emneforløb skal der som minimum være et eksempel på en tekstnær gennemgang af en filosofisk primærttekst. Der skal desuden være øvelser, praksiseksempler og lignende, der repræsenterer teorierne i hverdagsagtige sammenhænge eller i anden eksemplificerende form.

I forbindelse med mindst et af emneforløbene skal eleverne til belysning af emnet på egen hånd finde, analysere og diskutere supplerende materiale med filosofisk indhold eller filosofiske tekster. Arbejdet, der foregår i grupper, afsluttes med, at grupperne fremlægger for resten af holdet.

Undervisningen skal tilrettelægges, så den både tilgodeser elever, der har undervisningssproget som førstesprog og som andetsprog, og der skal tages hensyn til forskellige elevtyper, deres læringsstile og behov.

4.3 It

It-redskaber anvendes i det omfang, det er relevant for den faglige progression, og bruges til at undersøge filosofiske problemstillinger, cases og løsningsforslag. Digital formidling og vidensdeling skal indgå som en del af undervisningen.

En kritisk tilgang til anvendelsen af it og omgang med viden på internettet skal understøtte elevernes udvikling af den generelle it-kompetence og digitale dannelse.

4.4 Fagsprog

Undervisningen skal tilrettelægges, således at der arbejdes systematisk med udvikling af elevernes fagsprog og forståelse og anvendelse af fagets terminologi. Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne gradvis opnår en sikkerhed i forståelse og brug af før-faglige begreber.

4.5 Samspil med andre fag

Eleverne skal præsenteres for eksempler, der illustrerer, hvorledes andre fag kan levere stof, der inspirerer til filosofisk analyse og overvejelse. Omvendt skal eleverne præsenteres for eksempler, der illustrerer, hvorledes filosofi kan perspektivere og inspirere andre fag.

5. Evaluering

5.1 Løbende evaluering

Eleven skal undervejs i forløbet mindst en gang i hvert semester bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i sit faglige standpunkt. Evalueringen følges op af en vejledning med konkrete anvisninger på, hvordan forbedringerne i det faglige standpunkt kan opnås. I vejledningen skal indgå overvejelser om elevens forberedelse til undervisningen, arbejdsindsats, herunder den faglige indsats i gruppearbejde og ved individuelle elevoplæg.

5.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af opgaver med en filosofisk problemstilling eller teori og en eksemplificering eller problematisering heraf. Tekstmængde: 1-3 tekster på tilsammen højst 4 normalsider, hvoraf mindst 1½-2 normalsider skal være tekstfremstilling af en filosofisk problemstilling eller teori, der er kendt fra undervisningen. Det praksisorienterede materiale, som teorien eller teorierne skal anvendes på, er en kendt eller en ukendt tekst. En normalside defineres som 2400 anslag inklusive mellemrum.

Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid, og eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand.

Eksaminanden indleder med et mundtligt oplæg på ca. 5-7 minutter, hvor der redegøres for teorien eller problemstillingen. Herefter fremdrager eleven det filosofiske indhold i eksempel materialet og diskuterer dette i den videre faglige samtale med eksaminator. I samtalen perspektiverer eleven til andre teorier om eller vinklinger af emnet.

5.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til læringsmålene. Der lægges vægt på eksaminandens evne til at:

- a) fremlægge en filosofisk problemstilling og dens praksisnære eksempel på en klar og overskuelig måde,
- b) diskutere problemstillingen og
- c) disponere og strukturere eksaminationstiden.

Der gives en karakter ud fra en helhedsbedømmelse.